

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 11 mars 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—10:o) hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Felix Hamrin.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Hamrin, anmäler följande frågor om pension, att utgå å allmänna indragningsstaten, åt vissa i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 195 häft. (Nr 233.)

Försvarsdepartementet.

1:o.

Ang.
pension åt
vissa förmän
och arbetare
vid fästnings-
och kasern-
byggnadsar-
betena i Boden.

Med eget utlåtande den 16 december 1931 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement överlämnat en av *fortifikationsbefälhavaren i Boden* i skrivelse den 6 augusti 1931 gjord framställning om beredande av pension åt, bland andra, förmännen vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden Lars Petter Nilsson, Oskar Fredrik Rönnkvist, Erik Johan Ersson, Isak Olof Eriksson och Nils August Nordin samt arbetaren vid nämnda byggnadsarbeten August Vikström.

Av handlingarna i ärendet samt av fortifikationsbefälhavaren och arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjorda sammanställningar över omförmälda förmäns och arbetares anställningstid i statstjänst inhämtas

beträffande *Nilsson*: att han, som är född den 25 februari 1873, varit anställd *dels* vid vissas statens järnvägars arbeten under tiden den 15 januari—den 20 december 1892 samt den 23 december 1916—den 15 maj 1919, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 12 januari 1902 med avbrott för förenämnda anställning vid statens järnvägar den 23 december 1916—den 15 maj 1919 och med vissa uppehåll i övrigt; att han, om han kvarstår i tjänst till utgången av den månad, varunder han uppnår 60 års ålder, eller februari 1933, varit anställd i statens tjänst under en tid av sammanlagt mer än 29 år; samt att han under åren 1926—1930 uppburit avlöning, dyrtidstillägg inräknat, med i medeltal omkring 2,830 kronor för år;

beträffande *Rönnkvist*: att han, som är född den 14 mars 1872, varit anställd *dels* vid statens järnvägars arbeten under tiden den 10 januari 1892—den 31 oktober 1893, den 12 september—den 21 oktober 1910, den 1 januari—den 6 september 1919, den 24 februari 1920—den 16 november 1922 och den 21 november 1922—den 25 september 1924, *dels* vid Porjus kraftverksbyggnad under tiden den 11 januari 1911—den 11 april 1913 och den 1 augusti—den 31 oktober 1918, *dels* vid Norrfors kraftverksbyggnad under tiden den 25 oktober 1924—den 29 juni 1926, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 17 september 1901 med avbrott för nyssnämnda anställningstider, i den mån de infallit efter sist angivna dag, samt med vissa uppehåll i övrigt; att han, om han kvarstår i tjänst till utgången av den månad, varunder han uppnår 60 års ålder, eller mars 1932, varit anställd i statens tjänst under sammanlagt mer än 28 år; samt att han under åren 1926—1930 uppburit avlöning, dyrtidstillägg inräknat, med i medeltal omkring 2,890 kronor för år;

beträffande *Ersson*: att han, som är född den 6 mars 1871, varit anställd *dels* vid statens järnvägars arbeten under följande tider, nämligen: den 15

augusti—den 20 oktober 1891, den 3 maj—den 5 november 1892, den 20 juni—den 28 oktober 1893, den 2 juni—den 15 oktober 1894, den 4 juli—den 4 oktober 1900, den 1 maj—den 31 oktober 1903 och den 1 juni 1918—den 12 april 1919, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 8 januari 1902 med avbrott för nyssnämnda anställningstider, i den mån de infallit efter sist angivna dag, samt med vissa uppehåll i övrigt; att han vid uppnåendet av 60 års ålder varit anställd i statens tjänst under sammanlagt omkring 23 år; samt att han under åren 1926—1930 uppburit avlöning, dyrtidstillägg inräknat, med i medeltal omkring 1,830 kronor för år;

beträffande *Eriksson*: att han, som är född den 1 februari 1873, varit anställd *dels* vid statens järnvägars arbeten under följande tider, nämligen: den 5 maj—den 15 november 1892, den 20 juni—den 20 oktober 1893, den 2 juni—den 4 november 1894, den 8 maj—den 10 november 1899, den 1 maj—den 31 oktober 1903 och den 23 december 1919—den 1 april 1920, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 8 januari 1902 med avbrott för nyssnämnda anställningstider, i den mån de infallit efter sist angivna dag, samt med vissa uppehåll i övrigt; att han, om han kvarstår i tjänst till utgången av den månad, varunder han uppnår en levnadsålder av 60 år, eller februari 1933, varit anställd i statens tjänst under sammanlagt mer än 21 år; samt att han under åren 1926—1930 uppburit avlöning, dyrtidstillägg inräknat, med i medeltal omkring 1,770 kronor för år;

beträffande *Nordin*: att han, som är född den 21 augusti 1871, varit anställd vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 13 januari 1902, dock med vissa avbrott; att han vid uppnåendet av 60 års ålder varit anställd i statens tjänst under sammanlagt mer än 20 år; samt att han under åren 1926—1930 uppburit avlöning, dyrtidstillägg inräknat, med i medeltal omkring 1,710 kronor för år; och

beträffande *Vikström*: att han, som är född den 1 mars 1872, varit anställd *dels* vid Porjus kraftverksbyggnad under tiden den 11 januari—den 12 april 1911, *dels ock* vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden sedan den 17 oktober 1901 med avbrott för förenämnda anställning och vissa uppehåll i övrigt; att han, om han kvarstår i tjänst till utgången av den månad, varunder han uppnår en levnadsålder av 60 år, eller mars 1932, varit anställd i statens tjänst under sammanlagt mer än 28 år; samt att han under åren 1926—1930 uppburit avlöning, dyrtidstillägg inräknat, med i medeltal omkring 2,800 kronor för år.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga omförmälda anställningshavare, vilkas arbete i statens tjänst blivit väl vitsordat, på grund av ålder och i vissa fall till följd av styrkt sjukdom numera hava nedsatt arbetsförmåga.

Fortifikationsbefälhavaren i Boden har i sin förenämnda framställning anfört, bland annat, följande:

Med hänsyn till den inskränkning i arbetstillgången, som för närvarande vore rådande i Boden och i vilken någon ändring till det bättre ej kunde vara att med säkerhet påräkna, föreläge stor svårighet att finna några för dessa äldre arbetare, med deras helt naturligt minskade krafter och rörlighet, passande arbeten, varför deras sysselsättande vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden i och med deras tilltagande ålder måste bli allt mer tillfälligt för att slutligen helt upphöra, samt att, då de ägnat sina bästa år åt arbete för statens räkning, det finge anses rättvist och billigt, att staten för deras försörjning under deras återstående livstid tillerkände dem en årlig pension, att utgå från tiden för avskedandet, vilket icke i något fall avsåges att äga rum, förrän vederbörande fyllt 60 år.

Beträffande beräkningen av vederbörandes anställningstid, hade fortifikationsbefälhavaren, i likhet med vad vid lämnande av uppgifter vid ansökan om pension för förut pensionerade fortifikationsarbetare ägt rum, icke frändragit tiden för under anställningen inträffade kortare uppehåll i arbetet på grund av bristande tillgång på för årstiden lämpligt arbete, enär under sådana uppehåll arbetaren, för att få kvarstå såsom fortifikationsarbetare, haft att på vid kallelse utsatt tid infinna sig i arbete, och enär på den grund endast i högst få fall arbete hos annan arbetsgivare under sådan period torde hava kunnat av arbetaren anskaffas, vadan nämnda avbrott för arbetarna endast varit till stor nackdel. För staten däremot hade berörda bestämmelser i ett flertal fall varit till icke ringa fördel, varför det syntes fortifikationsbefälhavaren rättvist, att arbetarna vid åtnjutande av pension erhöles den för statens del obetydliga men för arbetaren värdefulla ökningen av pensionsbeloppet, som de för detta beloppss beräknande av honom tillämpade grunderna komme att medföra.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har i sin förenämnda skrivelse den 16 december 1931 yttrat, bland annat, följande:

Sedan departementet av handlingarna i ärendet inhämtat, att för beräkning av pensionsbeloppet åt förmännen Lars Petter Nilsson, Oskar Fredrik Rönnkvist, Erik Johan Ersson och Isak Olof Eriksson åberopats anställning, förutom vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, jämväl vid vissa statens järnvägars arbeten, hade fortifikationsdepartementet i skrivelse till järnvägsstyrelsen den 22 augusti 1931 anhallit, att styrelsen ville meddela, huruvida de i handlingarna angivna anställningarna vid statens järnvägars arbeten kunde vitsordas och om styrelsen hade något att erinra däremot, att samma anställningar räknades vederbörande förmän och arbetare till godo vid prövningen av ansökningsgarna om statspension till dem.

Till svar härå hade järnvägsstyrelsen i skrivelse till fortifikationsdepartementet den 24 oktober 1931 åberopat vad styrelsen den 13 september 1929 anfört rörande av styrelsen tillämpade grunder i fråga om tillgodoräkande av tjänstetid i och för erhållande av pension jämlikt kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. I sistnämnda skrivelse hade järnvägsstyrelsen framhallit, att styrelsen icke plägat såsom bevis om anställning godtaga intyg av arbetskamrater eller arbetsförmän i vidare mån än då så erfordrades för ernående av för

minimipension stadgat antal tjänstår, dock med iakttagande av, dels att sådan komplettering godkändes endast för ett fåtal års anställning, dels ock att ingen annan anställning, intygad av kamrater eller förmän, godkändes såsom styrkt än sådan, som låge i tiden efter första officiellt styrkta anställning. Med hänvisning till vad sålunda framhållits hade järnvägsstyrelsen vidare dels anfört, att inga andra upplysningar stått att vinna rörande omfrågade arbetare, än att förmannen Lars Petter Nilsson varit anställd vid stambanan genom övre Norrland från och med den 1 februari till och med den 14 juli 1892 samt från och med den 1 augusti samma år, men att uppgift å avgångstid saknades, dels ock erinrat därom, att enligt vad handlingarna i ärendet utvisade de uppgivna anställningstiderna vid statens järnvägar blivit styrkta genom arbetsbetyg eller intyg av personer i befälsställning i följande utsträckning, nämligen beträffande Lars Petter Nilsson tiden den 23 december 1916—den 15 maj 1919, Rönnkvist tiden den 10 januari 1892—den 31 oktober 1893, den 12 september—den 29 oktober 1910, den 1 januari—den 6 september 1919, den 24 februari 1920—den 16 november 1922 samt den 21 november 1922—den 25 september 1924, Ersson tiden den 1 juni 1918—den 12 april 1919 samt 6 månader av år 1903 samt Eriksson tiden den 1 maj—den 31 oktober 1903 och den 23 december 1919—den 1 april 1920, och hade järnvägsstyrelsen förklarat, att, därest styrelsen haft att pröva fråga om pensionsrätt för ifrågavarande arbetare enligt 1918 års kungörelse, styrelsen ansett sig kunna tillgodoräkna vederbörande nyss angivna anställningstider men däremot icke övriga, av arbetsförmän eller kamrater styrkta tider.

Fortifikationsdepartementet har i anledning av de av järnvägsstyrelsen sålunda framlagda riktlinjerna för tillgodoräknande av anställningstid vid statens järnvägsbyggnader i sin berörda skrivelse vidare anfört följande:

Vid avgivande av förslag rörande pensionsbeloppen för i Kungl. Maj:ts proposition nr 138 till 1928 års riksdag, punkt 8, angivna förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden hade departementet ansett sig på grund av järnvägsstyrelsens vid detta senare tillfälle avgivna yttrande, vilket av Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition återgivit i sammandrag, böra utan inskränkning eller förbehåll tillgodoräkna vederbörande hela den av *arbetsförmän* i avgivna intyg uppgivna anställningstiden, där dessa intyg i övrigt kunde vitsordas. Mot detta godtagande av de bilagda intygen syntes Kungl. Maj:t icke hava haft något att erinra, utan hade Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition hos riksdagen framlagt förslag om pension åt ifrågavarande förmän och arbetare med belopp, som beräknats med utgående från av fortifikationsdepartementet för vederbörande angiven sammanlagd anställningstid i statens tjänst. I skrivelse nr 352, punkt 31, hade 1928 års riksdag sedermera meddelat sitt bifall till denna Kungl. Maj:ts framställning.

I skrivelse den 4 december 1929 hade fortifikationsdepartementet vidare avgivit förslag till pension åt vissa andra förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, därvid departementet, med åberopande av de vid det tidigare pensionsärendets handläggning tillämpade principerna för beräkandet av arbetarnas tjänstetid, såsom sin åsikt framhållit, att det icke vore med rättvisa och billighet förenat att vid bedömandet av vid framställningen fogade anställningsintyg följa mera rigorösa principer än de, som följts år 1928, då det gällt att tillerkänna förmän

och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden pension. Departementet hade vid samma tillfälle vid uträkningen av vederbörandes sammanlagda anställningstid i statens tjänst tagit samma hänsyn till av arbetsförmän uppgivna anställningstider som vid det tidigare tillfället. I propositionen nr 166 till 1930 års riksdag, punkt 10, hade Kungl. Maj:t med hänsyn till den ståndpunkt, Kungl. Maj:t och riksdagen sålunda tidigare intagit (Kungl. Maj:ts prop. nr 138:1928 och R. skr. nr 352: 1928), beträffande ifrågavarande spörsmål godtagit de grunder, fortifikationsdepartementet följt i fråga om beräkning av vederbörandes sammanlagda anställningstid i statens tjänst.

På grund härav hade fortifikationsdepartementet jämväl nu vid uträkningen av vederbörandes sammanlagda anställningstid i statens tjänst tagit samma hänsyn till av arbetsförmän uppgivna anställningstider som tidigare men däremot ej godtagit andra av arbetskamrater och dylika intygade anställningstider.

Då av handlingarna i ärendet därjämte inhämtats, att för beräkning av pensionsbeloppet åt förmannen Rönnkvist och arbetaren Vikström åberopats anställning jämväl vid Porjus kraftverksbyggnad, för Rönnkvist sammanlagt 2 år 6 månader och för Vikström 3 månader 1 dag samt vid Norrfors kraftverksbyggnad för Rönnkvist 1 år 8 månader 4 dagar, hade vattenfallsstyrelsen på därom av departementet framställd förfrågan meddelat, att dessa anställningar varit av den natur, att de kunde tillgodoräknas vederbörande för erhållande av pension jämlikt förenämnda kungörelse den 8 november 1918 (nr 859).

Under åberopande av vad sålunda förekommit har fortifikationsdepartementet anført, att departementet funne det billigt, att nu ifrågavarande förmän och arbetare genom pension bereddes någon hjälp till sitt livsuppehälle under deras återstående livstid, samt föreslagit, att pensionerna med hänsyn till anställningstid och övriga föreliggande omständigheter i anslutning till de grunder, som riksdagen under de senaste åren därutinnan tillämpat, måtte bestämmas till följande belopp, nämligen: för Nilsson till 1,092 kronor, för Rönnkvist till 1,068 kronor, för Ersson till 960 kronor, för en var av Eriksson och Nordin till 912 kronor samt för Vikström till 960 kronor.

Fortifikationsdepartementet har vidare hemställt, att pensionerna måtte bestridas å allmänna indragningsstaten samt till vederbörande utgå från och med månaden näst efter entledigandet från anställningen i statens tjänst, dock ej i något fall före uppnådd ålder av 60 år.

Statskontoret, som den 19 januari 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anført, att ämbetsverket beträffande framställningen, i vad den avsåge nu ifrågavarande anställningshavare, icke hade annat att erinra än att de föreslagna pensionsbeloppen förefölle väl höga vid jämförelse med vad som hittills beviljats i pensioner åt grovarbetare med ungefär lika lång tjänstetid. För sin del ansåge statskontoret pensionsbeloppen icke böra överstiga för var och en av förmännen Nilsson och Rönnkvist 924 kronor, för förmannen Ersson 840 kronor, för förmännen

Eriksson och Nordin vardera 804 kronor samt för arbetaren Vikström 876 kronor.

I senare utlåtande av den 22 januari 1932 har statskontoret, med hänsyn till vissa dåmera framkomna upplysningar angående tiden för Vikströms arbete i statstjänst, ifrågasatt någon höjning av det pensionsbelopp, som av statskontoret föreslagits för Vikström i förstnämnda utlåtande.

I likhet med myndigheterna anser jag, att ifrågavarande anställningshavare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden, vilka samtliga enligt vad jag inhämtat alltjämt kvarstå i tjänst, böra komma i åtnjutande av pension av statsmedel. Mot den av fortifikationsbefälhavaren och arméförvaltningens fortifikationsdepartement verkställda beräkningen av vederbörandes sammanlagda anställningstid, vilken beräkning står i överensstämmelse med i liknande fall tidigare tillämpade grunder, har jag icke funnit anledning till erinran. Beträffande storleken av de pensioner, som böra tillkomma omförmälda anställningshavare, ansluter jag mig till statskontorets förslag, därvid jag beträffande Vikström förordar det av statskontoret i dess först avgivna utlåtande tillstyrkta pensionsbeloppet av 876 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med biträdande i övrigt av vad myndigheterna föreslagit, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att nedan angivna förmän och arbetare vid fästnings- och kasernbyggnadsarbetena i Boden må från och med månaden näst efter den, varunder efter uppnådd levnadsålder av 60 år avgång från anställningen vid nämnda byggnadsarbeten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årliga pensioner med följande belopp, nämligen: envar av förmännen Lars Petter Nilsson och Oskar Fredrik Rönnkvist 924 kronor, förmannen Erik Johan Ersson 840 kronor, envar av förmännen Isak Olof Eriksson och Nils August Nordin 804 kronor samt arbetaren August Vikström 876 kronor.

2:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement inkommen och av intendentsdepartementet med eget utlåtande den 6 oktober 1931 överlämnad skrivelse av den 3 juli 1931 har *platsbefälhavaren å Karlsborg* hemställt om beredande av pension åt änkan Emelie Augusta Andersson, född Nilsson, på grund av anställning såsom städerska vid garnisonshotellet å Karlsborg.

*Ang.
pension åt stä-
derskan vid
garnisonsho-
tellet å Karls-
borg Emeli-
Augusta
Andersson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Augusta Andersson, som är född den 3 december 1865, varit anställd såsom städerska vid garnisonshotellet å Karlsborg under tiden 'den 1 januari 1911—30 september 1921 samt från och med den 1 augusti 1922 och att hon fortfarande jämlikt av platsbefälhavaren å Karlsborg med henne avslutat kontrakt innehar nämnda anställning; att hon under vart och ett av åren 1926—1930 uppburit avlöning, vilken utgått av statsmedel, med i genomsnitt 690 kronor för år, vartill kommit naturaförmåner, bestående av fri bostad jämte bränsle och lyse och uppskattade till ett värde av 300 kronor för år; att hon enligt för henne utfärdad läkarbetyg på grund av organiskt hjärtfel och nedsatta kroppskrafter är oförmögen att vidare fullgöra de med hennes anställning förenade göromålen ävensom oförmögen att för framtiden försörja sig med arbete; samt att hon utfört det henne åliggande arbetet med den största samvetsgrannhet och ordentlighet.

Med bifall till av Kungl. Maj:t därom framlagt förslag tillerkände 1927 års riksdag (R. skr. nr 216, punkt 5) Augusta Andersson, såsom änka efter tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation K. E. Andersson, pension från och med den 1 januari 1926 å 384 kronor för år, att utgå från allmänna indragningsstaten.

Enligt av kyrkoherden i Karlsborgs församling utfärdat intyg äger Augusta Andersson icke andra tillgångar än nämnda pension.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har i sitt förberörda utlåtande den 6 oktober 1931 anført, att i betraktande av det utav Augusta Andersson såsom städerska i kronans tjänst utförda, synnerligen väl vitsordade arbetet samt de för henne föreliggande ömmande omständigheterna, departementet funne det vara med billigheten överensstämmande, att henne bereddes någon ytterligare pension av statsmedel.

Beträffande storleken av dylik pension har departementet ansett, att densamma skäligen borde bestämmas till så stort belopp, att pensionen, med inräknande av den henne tillerkända änkepensionen, komme att uppgå till sammanlagt 500 kronor för år.

Intendentsdepartementet har sålunda hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Augusta Andersson finge från och med månadens näst efter den, varunder hon avginge från sin städerskebefattning, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av nyss angiven storlek.

I ärendet har *statskontoret* avgivit infordrat utlåtande den 28 oktober 1931 och därvid anført, att ämbetsverket med hänsyn till vad i ärendet upplysts ansåge, att Augusta Andersson borde beredas någon ytterligare pension, när hon inom kort tid vid framskriden ålder och efter långvarig anställning nödgades lämna sin av statsmedel avlönade befattning. Mot vad intendentsdepartementet föreslagit hade statskontoret i sak icke annat att erinra än att pensionen syntes böra avrundas till närmaste med tolv i helt krontal jämnt del-

bara belopp och alltså, inberäknat änkepensionen å 384 kronor, utgöra 504 kronor. I betraktande av de olika villkoren för åtnjutandet av och de olika bestämmelserna för tilläggsförmåner, som gällde beträffande änkepensioner och tjänstepensioner, och då pensionen för Augusta Andersson i själva verket hädanefter vore att i sin helhet betrakta såsom tjänstepension, ville statskontoret emellertid ifrågasätta, huruvida icke riksdagens medgivande borde utverkas därtill, att Augusta Andersson finge i stället för den henne tillagda änkepensionen å 384 kronor från och med månaden näst efter den, vari hon avginge från städerskebefattningen, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till ett belopp av 504 kronor för år räknat.

Med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden anser jag mig i likhet med myndigheterna böra tillstyrka, att Augusta Andersson, vilken på sätt förut nämnts för närvarande åtnjuter änkepension till belopp av 384 kronor för år, kommer i åtnjutande av något ökade pensionsförmåner, efter det hon lämnat sin städerskebefattning. Mot det av statskontoret i sådant hänseende föreslagna beloppet har jag intet att erinra. Av skäl, statskontoret anför, anser också jag, att uppdelning icke bör ske i änkepension och tjänstepension utan att pensionen bör bestämmas att helt utgå i form av tjänstepension.

*Departement-
chefen.*

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan vid garnisonshotellet å Karlsborg, änkan Emelie Augusta Andersson, född Nilsson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon avgår från sin städerskebefattning, mot avstående av henne beviljad änkepension under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 504 kronor.

3:o.

Med eget utlåtande den 23 februari 1932 har arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, av chefen för Västernorrlands regemente ävensom chefen för norra arméfördelningen tillstyrkt ansökning av skomakeriarbetaren vid nämnda regementes intendenturverkstäder Lars Johan Eriksson om erhållande av pension.

*Ang.
pension åt
skomakeri-
arbetaren L.
J. Eriksson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Eriksson, som är född den 18 december 1879, sedan den 1 juni 1915 innehaft anställning såsom skomakare vid Västernorrlands regementes intendenturverkstäder; att han enligt för honom utfärdat läkarintyg numera på grund av lungtuberkulos är varaktigt oförmögen till arbete; att hans avlöning vid regementet under vart och ett

av åren 1927—1931 uppgått till i genomsnitt omkring 2,200 kronor för år, förutom dyrtidstillägg; att han utfört honom åliggande arbete till vederbörandes fulla belåtenhet; samt att han är medellös.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har i förberörda utlåtande den 23 februari 1932 anført, att departementet i betraktande av Erikssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst och synnerligen klena hälsotillstånd funne det vara med billigheten överensstämmande, att han efter erhållet avsked komme i åtnjutande av något årligt understöd från statens sida för sin återstående levnad.

Beträffande storleken av dylikt understöd har departementet yttrat följande:

Eriksson borde, med hänsyn till att hans anställningstid i statens tjänst inom kort komme att uppgå till omkring 17 år, i oreglerad pension erhålla ett belopp av 340 kronor för år. Till detta belopp syntes böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 102 kronor och förhöjning II 100 kronor eller tillhopa 202 kronor. Pensionen skulle alltså komma att uppgå till $(340 + 180 + 202 =)$ 722 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde jämnas nedåt till 720 kronor i enlighet med föreskrift i § 5 av sistnämnda kungörelse.

På grund av vad sålunda anförts, har intendentsdepartementet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Eriksson finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

Statskontoret, som den 3 mars 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anført följande:

Då Eriksson enligt vad handlingarna utvisade arbetat för statens räkning under en tid av inemot 17 år och nu måste lämna sin anställning till följd av sjukdom, varigenom hans arbetsförmåga varaktigt blivit i hög grad nedsatt och som i allt fall vore av beskaffenhet att utesluta honom från stadigvarande arbetsanställning, syntes billigheten bjuda, att han från statens sida icke lämnades alldeles utan hjälp i sin nödställda belågenhet. Beträffande beloppet av den pension, som syntes böra utverkas åt Eriksson, ville statskontoret erinra därom, att 1931 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 50, punkt 17, under likartade förhållanden beviljat pension å 696 kronor åt förre skomakeriarbetaren J. O. V. Lindgren. Då skillnaden i tjänstetid i förevarande fall vore allenast några månader, förefölle det lämpligt, att även Erikssons pension bestämdes till nämnda belopp.

Lika med myndigheterna anser jag billigt, att Eriksson kommer i åtnjutande av pension, efter det han på grund av sin sjukdom lämnat anställningen vid Västernorrlands regemente. Beträffande storleken av pensionen förordar jag, att densamma bestämmes till det av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna beloppet, 720 kronor. Jag vill härvid anmärka, att omständigheterna i nu förevarande ärende och i det av statskontoret åberopade, vid 1931 års riksdag handlagda ärendet angående skomakeriarbetaren Lindgren förete vissa skiljaktigheter, som synas mig motivera, att pensionen åt Eriksson fastställs till något högre belopp än som beviljades åt Lindgren.

Med biträdande i övrigt av ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakeriarbetaren vid Västernorrlands regementets intendenturverkstäder Lars Johan Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 720 kronor.

4:o.

Med eget utlåtande den 13 oktober 1931 har arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnat en till departementet ingiven, av chefen för norra arméfördelningen tillstyrkt framställning av *chefen för Dalregementet* om beredande av pension åt serveringsbiträdet vid regementets marketenterirörelse Kerstin Öman.

Ang.
pension åt
marketenteri-
biträdet
Kerstin
Öman.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Kerstin Öman, som är född den 18 september 1881, alltsedan den 22 maj 1911 varit anställd såsom biträde vid Dalregementets marketenterirörelse; att hon enligt för henne utfärdat läkarbetyg lider av sjukdom, muskelreumatism och ansvällning av underbenen, vilken sjukdom orsakats av arten av hennes arbete, och att hon numera ej förmår utföra något avsevärt arbete; att hon under de senaste åren vid regementet uppburit kontant avlöning med 540 kronor för år jämte naturaförmåner, bestående av fri bostad, kost, värme, lyse och tvätt samt uppskattade till ett sammanlagt årligt värde av 950 kronor; samt att hon fullgjort alla sina tjänsteåligganden med utomordentlig flit och plikt-trohet.

Arméförvaltningens intendentsdepartement har i sin skrivelse den 13 oktober 1931 anfört, att i betraktande av Kerstin Ömans synnerligen väl vitsordade verksamhet vid regementet — vilken borde tillgodoräknas henne

såsom anställning i statens tjänst — under en tid, som vid hennes beräknade avgång ur tjänst den 30 juni 1932 komme att uppgå till omkring 21 år, samt med hänsyn till hennes klena hälsotillstånd departementet funne det vara med billigheten överensstämmande, att hon efter erhållet avsked komme i åtnjutande av något årligt understöd av statsmedel.

Beträffande storleken av understödet har departementet föreslagit, att Kerstin Öman med hänsyn såväl till längden av hennes anställningstid som ock till nedsättningen i hennes arbetsförmåga måtte i oreglerad pension erhålla ett belopp av 300 kronor om året. Till detta belopp borde läggas det pensionstillägg å 180 kronor om året, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 360) angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 92 kronor och förhöjning II 150 kronor eller tillhopa 242 kronor. Pensionen skulle alltså komma att uppgå till $300 + 180 + 242 = 722$ kronor. Jämlikt § 4 mom. 1 B av sistnämnda kungörelse finge emellertid i här ifrågavarande fall ny pension utgå med ett belopp av högst 696 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har intendentsdepartementet hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Kerstin Öman finge från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigades från sin befattning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Statskontoret, som den 28 oktober 1931 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att Kerstin Öman visserligen icke uppnått någon mera framskriden ålder, i det att hon nyligen fyllt 50 år. Då hon emellertid numera vore på grund av sjukdom oförmögen att fortsätta sitt arbete vid Dalregementets marketenteri samt denna sjukdom framkallats av arten av hennes arbete, syntes det statskontoret billigt, att, när hon inom kort efter mer än 20-årig tjänstetid nödgades lämna sin anställning, någon pension av statsmedel tilldelades henne. Med erinran att 1930 års riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts i punkten 8 av propositionen nr 166 framlagda förslag beviljat pension till belopp av 696 kronor åt förestånderskan för marketenteriet vid Norra skånska infanteriregementet Ellen Johansson, född Martinsson, vilken alltså innehade en arbetsledande ställning och kunde räkna inemot 25 år i statens tjänst, ville statskontoret ifrågasätta, att pensionen i nu förevarande fall bestämdes till 600 kronor.

*Departements-
chefen.*

Liksom myndigheterna anser jag det vara med billighet överensstämmande, att Kerstin Öman kommer i åtnjutande av pension av statsmedel, efter det hon lämnat sin statsanställning. Vad beträffar storleken av pensionen till-

styrker jag statskontorets förslag om pensionsbeloppets bestämmande till 600 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att serveringsbiträdet vid Dalregementets marketenteri-rörelse Kerstin Öman må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

5:o.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 21 september 1929 dagtecknad skrift har förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Carl Magnus Johansson gjort framställning i syfte att komma i åtnjutande av pension.

Ang.
pension åt
förre dag-
lönaren C. M.
Johansson.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Johansson, som är född den 11 juni 1885, innehaft anställning såsom daglönare vid ingenjördepartementet vid flottans varv i Karlskrona under tiden den 18 november 1915—15 maj 1916 samt den 31 juli 1916—22 augusti 1924; att hans arbetsförmåga på grund av kronisk njurinflammation alltsedan avgången ur tjänst varit i hög grad nedsatt; att, enligt vad läkarintyg utvisar, Johanssons tjänstgöring i cellerna under torpedrummet å pansarskeppet Manligheten i januari 1920 i avsevärd kyla och fukt sannolikt bidragit till sjukdomens uppkomst; att Johansson i en tidigare till Kungl. Maj:t gjord framställning hemställt om ersättning för ifrågavarande sjukdom; att Kungl. Maj:t, sedan riksförsäkringsanstalten den 30 december 1924 avgivit utlåtande i ärendet, den 14 januari 1925 överlämnat sistnämnda framställning till riksförsäkringsanstalten för avgörande; samt att riksförsäkringsanstalten enligt beslut den 9 februari 1925, då förut omförmälda njursjukdom icke uppkommit till följd av något Johansson övergången olycksfall, funnit ersättning för densamma icke kunna utgå enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, ävensom funnit förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, icke vara i ifrågavarande fall tillämplig, enär sagda förordning icke omfattade daglönare vid flottan.

Av handlingarna i ärendet framgår vidare, att Johansson under åren 1925—1929 haft inkomst av stenhuggeriarbete till belopp av respektive 1,180, 740, 1,270, 1,248 och 396 kronor, samt att han på grund av sin sjukdom därefter måst helt upphöra med arbetet.

I utlåtande den 21 januari 1930 har riksförsäkringsanstalten anført, att anstalten i anledning av den förnyade framställningen ansett sig böra undersöka, huruvida Johanssons sjukdom orsakats av förhållanden under

hans anställning vid flottan, samt för sådant ändamål införskaffat viss utredning ävensom inhämtat yttrande från en av sina biträdande läkare, överläkaren A. Gullbring. Med stöd av vad sålunda framkommit har riksförsäkringsanstalten avgivit det utlåtandet, att den njursjukdom, varav Johansson lede, borde anses hava orsakats av hans ifrågavarande anställning. På grund härav och då sjukdomen syntes hava medfört en för framtiden bestående nedsättning i Johanssons arbetsförmåga med 75 procent, skulle Johansson, därest 1909 års militärensättningsförordning varit på honom tillämplig, hava ägt uppbära en årlig livränta å 675 kronor.

Marinförvaltningen har den 13 februari 1930 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid yttrat, att, enär Johanssons sjukdom borde anses hava orsakats av hans arbete för flottan, men han enligt gällande författningar icke vore berättigad till ersättning på grund av honom åsamkad nedsättning i arbetsförmågan för framtiden, marinförvaltningen tillstyrkte framställning till riksdagen om årligt understöd åt honom. Marinförvaltningen ansåge för sin del skäligt, att understödet beräknades till något högre belopp, än riksförsäkringsanstalten ifrågasatt, förslagsvis till det lägsta pensionsbelopp, som i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen funnes upptaget för där avsedd manlig personal, eller 680 kronor, vartill komme pensionsförhöjning å 138 kronor. Pensionen borde alltså bestämmas till, efter avjämföring för delbarhet med tolv, 816 kronor för år, och utgå från och med den 1 januari 1930 från allmänna indragningsstaten.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 22 februari 1930 anfört, att, med hänsyn till vad handlingarna innehölle om orsaken till den sjukdom, av vilken Johansson lede och som numera medfört en väsentlig och för framtiden bestående nedsättning i hans arbetsförmåga, statskontoret ansåge goda skäl föreligga att åt honom utverka en livränta. Då synnerligen ömmande förhållanden tillika föreläge, ville statskontoret icke göra någon erinran beträffande det av marinförvaltningen föreslagna beloppet, 816 kronor. Emellertid vore ifrågavarande förmån att hänföra till ersättning i anledning av kroppsskada och ej en pension i egentlig mening, på grund varav det borde föreskrivas, att å beloppet ej finge utgå dyrtidstillägg. Mot marinförvaltningens förslag i övrigt hade statskontoret icke haft något att erinra.

Genom beslut den 7 mars 1930 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Johansson finge, räknat från och med den 1 januari 1930, tillsvidare, intill dess frågan om beredande av årligt understöd åt honom blivit slutligt prövad, från sjöförsvarets anslag till extra utgifter vid varje månads utgång utbetalas ett understöd med 68 kronor, varå dyrtidstillägg ej må

utgå, med skyldighet för honom att, i den mån understöd kunde bliva honom tillerkänt jämväl för tid, varunder han uppburit genom Kungl. Maj:ts förevarande beslut medgivet understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning skulle ske genom överföring av till betalning förfallna understödsbelopp.

Såsom av det föregående framgår är icke vare sig lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete eller förordningen den 18 juni 1909 angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär-tjänstgöring, i förevarande fall tillämplig. Marinförvaltningen och statskontoret äro emellertid ense därom, att Johansson bör på grund av det sannolika sambandet mellan hans tjänstgöring vid flottan och den sjukdom, varav han lider, tillerkännas årligt understöd av statsmedel. Med hänsyn till omständigheterna i ärendet finner jag mig ock böra ansluta mig till nämnda myndigheters ståndpunkt. Vad storleken av pensionen beträffar har vid jämförelse med de till daglönare enligt kungörelse den 24 augusti 1920 (nr 645) utgående pensionerna och med hänsyn till de för beräkning av sjukpension i allmänhet tillämpade grunder en pension till belopp av 672 kronor synts mig vara skälig. Pensionen, varå enligt vanliga regler bör utgå dyrtidstillägg, synes böra utgå från och med den 1 januari 1930, från vilken tid, såsom förut nämnts, till Johansson utgått understöd från sjöförsvarets anslag till extra utgifter i avbidan på pensionsfrågans avgörande.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Carl Magnus Johansson må, räknat från och med den 1 januari 1930, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 672 kronor, varvid skall iakttagas den honom jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 7 mars 1930 ålagda återbetalningsskyldigheten.

Socialdepartementet.

6:o.

I skrivelse den 25 januari 1932 har *medicinalstyrelsen*, med föranledande av en av karantänsvakten vid Fejans karantänsanstalt Axel Erik Lundin hos styrelsen gjord ansökning, hemställt, att pension måtte utverkas åt Lundin.

*Ang.
pension åt
karantäns-
vakten
A. E. Lundin.*

Beträffande Lundins tjänstgörings- och avlöningsförhållanden har medicinalstyrelsen meddelat följande:

Lundin, som vore född den 23 september 1867, hade alltsedan den 28 november 1894 tjänstgjort såsom karantänsvakt vid karantänsanstalten på Fejan med förordnande som karantänsmästare de tider, anstalten varit öppen. Såsom karantänsvakt hade han skyldighet att utöva uppsikt över anstaltens område samt ansvara för vården av därvarande byggnader och dithörande inventarier. Hans avlöning såsom karantänsvakt hade sedan den 1 januari 1923 utgjort 6 kronor om dagen jämte dyrtidstillägg, vartill kommit fri bostad med lyse och bränsle, vilka sistnämnda förmåner kunde uppskattas till 750 kronor för år. Under de tider, Lundin varit förordnad som karantänsmästare hade han åtnjutit avsevärt högre avlöningsförmåner. Så hade han under sitt senaste karantänsmästarförordnande, som omfattat tiden den 7 augusti 1927—den 16 januari 1928, uppburit i arvode 15 kronor om dagen utom under de dagar, karantänspliktigt fartyg legat vid karantänsplatsen, då hans avlöning utgjort 12 kronor om dagen jämte fri kost. Lundins samtliga avlöningsförmåner kunde således beräknas uppgå till omkring $(6 \times 365 + 750 =) 2,940$ kronor för år såsom karantänsvakt och till omkring $(15 \times 365 + 750 =) 6,225$ kronor för år såsom karantänsmästare. Ehuru Lundins karantänsmästarförordnanden endast omfattat en mindre del av den tid, han tjänstgjort på Fejan, syntes de dock böra tillmätas betydelse vid bedömande av värdet av Lundins arbete i det allmännas tjänst. Det ansvarsfullaste och mest kvalificerade arbetet hade givetvis utförts under de tider, anstalten varit öppen och Lundin varit förordnad som karantänsmästare. Karantänsmästarförordnanden för Lundin hade utfärdats under åren 1894, 1895, 1905, 1910, 1915, 1918, 1919, 1920, 1921 (två gånger), 1922, 1923 och 1927 samt omfattat en sammanlagd tid av mer än 4 år 2 månader. I intyg, utfärdade av karantänsläkare, som tjänstgjort vid Fejans karantänsanstalt, hade Lundin givits de bästa vitsord. Den senast vid anstalten förordnade karantänsläkaren, docenten Carl Naeslund, som sedan 10 år tidvis tjänstgjort därstädes, hade bland annat anført, att Lundin skött sin befattning på ett i allo tillfredsställande sätt samt visat stor skicklighet och gott omdöme vid vården av anstaltens olika tillhörigheter, att han alltid visat omutlig plikttrohet och stor sparsamhet med statens medel samt att det välvärdade och goda tillståndet hos såväl byggnader som inventarier å anstalten utgjorde bevis för den skicklighet och omsorg, med vilken han fullgjort sin tjänst.

I sin förenämnda skrivelse har medicinalstyrelsen vidare anført, bland annat, följande:

Enligt gällande bestämmelser vore Lundin vid sin avgång från karantänsvaktsbefattningen icke berättigad till pension. Medicinalstyrelsen funne det emellertid skäligt, att Lundin komme i åtnjutande av pension av statsmedel, när han efter nära 38 års väl vitsordat arbete vid 65 års

ålder önskade lämna karantänsvaktsbefattningen på Fejan. Det kunde visserligen ifrågasättas, att Lundin för erhållande av pension borde kvarstå som karantänsvakt till fyllda 67 år, men med hänsyn till ön Fejans avskilda och ensliga läge syntes det styrelsen obilligt att fordra en så hög pensionsålder för Lundin. Å fast fyr- eller gasstation anställda fyrmästare, fyrvaktare och fyrbiträden, vilkas tjänstgöringsorter beträffande avskilt läge erinrade om karantänsvaktens å Fejan, erhöle pension vid 65 levnadsår, och även i övrigt hade så många undantag gjorts från fordringen på uppnådda 67 levnadsår för erhållande av pension, att några principiella hinder ej syntes föreligga att även i förevarande fall göra ett undantag från berörda krav.

I motsats till Lundins avlöning hade löneförmånerna för karantänsmästaren på Kängö karantänsanstalt blivit reglerade. Om Lundins avlöning i genomsnitt uppskattats till i huvudsak samma avlöning, som tillkomme karantänsmästaren vid Kängö karantänsanstalt, eller — fränsett denne tillkommande personligt lönetillägg samt ersättning för båtlega och skrivmaterialier — 2,950 kronor jämte förmånen av fri bostad, som ej torde kunna uppskattas till lägre belopp, exklusive bränsle, än 300 kronor, syntes Lundin böra medgivas en pension av cirka 2,000 kronor, vilket belopp i det närmaste motsvarade $\frac{2}{3}$ av hans beräknade årsinkomst.

I enlighet härmed har medicinalstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lundin finge från och med månadens näst efter den, varunder han efter fyllda 65 år avginge från sin befattning som karantänsvakt, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av förslagsvis 2,000 kronor.

Statskontoret, som efter remiss avgivit utlåtande i ärendet den 9 februari 1932, har därvid yttrat följande:

Med erinran att kostnaderna för underhåll och drift av karantänsanstalten vid Fejan, vilka under senare år utgått från förslagsanslaget till allmän hälso- och sjukvård, numera bestredes från det å femte huvudtiteln i riksstaten uppförda förslagsanslaget till »kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård», ville statskontoret framhålla, att den vid anstalten befintliga befattningen icke — lika litet som befattningarna vid den med särskilt anslag uppehållna karantänsanstalten å Kängö — vore av beskaffenhet att medföra rätt till pension. Såsom framginge exempelvis av 1921 års riksdags beslut om pension åt karantänsläkaren på Kängö G. E. Hjortsberg, hade pensionsförmån efter framställning i varje särskilt fall beviljats befattningshavare vid karantänsanstalt vid avgång efter långvarig anställning.

Med hänsyn till vad handlingarna innehölle om Lundins långa anställningstid och uppnådda levnadsålder ansåge statskontoret, att pension biligtvis borde beredas honom. I betraktande av de avlöningsförmåner, som tillkomme honom, syntes någon egentlig erinran mot det av medicinalstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet, 2,000 kronor, icke kunna göras. Pensionen syntes dock, såsom numera alltid iakttoges, fastställas till ett med tolv i fullt krontal jämt delbart belopp och alltså i detta fall till 2,004 kronor.

Departements-
chefen.

I likhet med ämbetsverken tillstyrker jag, att Lundin på grund av sin långvariga och synnerligen väl vitsordade tjänstgöring vid Fejan kommer i åtnjutande av pension av statsmedel. Det av medicinalstyrelsen förslagsvis angivna pensionsbeloppet, 2,000 kronor, synes mig emellertid något högt och skäligen böra reduceras till 1,800 kronor. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot ämbetsverkens förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att karantänsvakten vid Fejans karantänsanstalt Axel Erik Lundin må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådd ålder av 65 år avgår ur tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

7:o.

Ang.
pension åt
e. o. kontors-
biträdet hos
yrkesinspek-
tionen
Karin Uhr.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av socialstyrelsen med eget utlåtande den 22 februari 1932 överlämnad skrift har extra ordinarie kontorsbiträdet hos yrkesinspektionen Karin Uhr anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karin Uhr, som är född den 25 juni 1886, under åren 1905—1908 och 1910—1912 under en sammanlagd tid av omkring sex år var anställd såsom kartritterska hos olika lantmätare; att hon under tiden den 15 juli 1913—den 6 maj 1916 innehade anställning såsom av statsverket avlönat biträde åt förste lantmätaren i länslantmäterikontoret i Kopparbergs län; att hon under tiden den 15 maj 1916—den 30 september 1918 tjänstgjorde såsom extra biträde hos socialstyrelsen; att hon sedan den 1 januari 1920 varit anställd hos yrkesinspektionen, nämligen intill den 1 juli 1923 såsom kvinnligt biträde med avlönning, motsvarande den kvinnligt biträde av dåvarande 1:a lönegraden tillkommande lön, därefter och intill den 1 juli 1925 såsom kontorsbiträde å extra stat i dåvarande lönegraden C 2 samt under tiden efter sistnämnda tidpunkt såsom extra ordinarie kontorsbiträde i 4 lönegraden i gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen; att hon under sin anställning hos socialstyrelsen och yrkesinspektionen — förutom semester och tjänstledighet på grund av sjukdom — åtnjutit tjänstledighet för enskilda angelägenheters skötande under sammanlagt 2 månader 15 dagar, för hälsans vårdande under 2 månader 2 dagar, för uppehållande av befattning såsom platsledarinna vid Skogssällskapets statsarbeten under 2 månader 15 dagar samt för vissa studier under 10 dagar; att hon enligt företett läkarintyg på grund av sjukdom (tarmkatarr och recidive-

rande blodpropp i benen) sannolikt för framtiden är oförmögen att uppehålla sin nuvarande befattning hos yrkesinspektionen; samt att hon, som på grund av sjukdom varit förhindrad tjänstgöra sedan den 30 januari 1932, av socialstyrelsen beviljats fortsatt tjänstledighet för sjukdom till den 1 juni 1932, från och med vilken dag hon av styrelsen entledigats från sin innehavande befattning.

Socialstyrelsen har i sitt utlåtande anført, bland annat, att Karin Uhr enligt samstämmiga vitsord av vederbörande yrkesinspektörer i sjunde distriktet, dit hon haft sin tjänstgöring förlagd, under de senaste åren icke kunnat på ett tillnärmelsevis tillfredsställande sätt fullgöra den med hennes befattning förenade tjänstgöringen, och hade även tidigare på grund av Uhers sjuklighet stora svårigheter mött att av henne erhålla ett tillfredsställande arbetsresultat.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för utverkande av högsta möjliga pension åt Karin Uhr, att utgå från och med den 1 juni 1932, med vilken dag hon av styrelsen entledigats från sin befattning hos yrkesinspektionen.

Statskontoret, som avgivit infordrat utlåtande i ärendet den 2 mars 1932, har därvid yttrat följande:

Då Karin Uhr till följd av sjukdom icke längre kunde bibehållas vid sitt arbete hos yrkesinspektionen och därför entledigats från och med den 1 juni 1932, syntes med hänsyn till hennes ganska långvariga arbete i statens tjänst billigheten bjuda, att hon icke lämnades alldeles utan hjälp till uppehållet för framtiden. Statskontoret ville därför icke motsätta sig, att framställning gjordes till riksdagen om pension åt henne.

I fråga om pensionsbelopp för befattningshavare, som åtnjöt avlöning å löneplanen i något av de nya avlöningsreglementena för icke-ordinarie befattningar, hade under de senare åren pläгат iakttagas, att pensionen till beloppet avpassades med ledning av 1926 års pensionsutrednings förslag till pensionsunderlag för i lönegrad placerad icke-ordinarie personal, varvid dock en viss reduktion (10 å 15 procent) vidtagits till följd därav, att vederbörande icke erlagt avgifter för egen pensionering. Med tillämpning av samma förfaringssätt beträffande Karin Uhr, som vore placerad i 4 lönegraden av gällande löneplan för extra ordinarie befattningshavare, skulle pensionsunderlaget utgöra 1,404 kronor och pensionen, beräknad efter reglerna för sjukpension med omkring 10 procent reduktion, bliva 948 kronor.

Med hänsyn till de i ärendet upplysta förhållandena anser jag mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt Karin Uhr. Mot statskontorets förslag ifråga om beräkningen av pensionen har jag intet att erinra. Pensionen synes böra bestämmas att utgå från och med dagen efter den, då Karin Uhr lämnar sin anställning hos yrkesinspektionen, samt bestridas från allmänna indragningsstaten.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra ordinarie kontorsbiträdet hos yrkesinspektionen Karin Uhr må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 948 kronor.

Ecklesiastikdepartementet.

8:o.

Ang.
pension åt
portvakten
Albertina
Sofia
Andersson.

Fråga har väckts om beredande av pension åt portvakten i ecklesiastikdepartementets lokal i huset nr 32 vid Jakobsgratan i Stockholm Albertina Sofia Andersson, vilken kommer att entledigas från sin nämnda befattning från och med den 1 oktober 1932, då omförmälda fastighet skall avträdas till Stockholms stad.

Av en inom ecklesiastikdepartementet upprättad promemoria inhämtas, bland annat, följande:

Albertina Sofia Andersson, som är född den 8 juli 1863, blev år 1908 biträde åt dåvarande portvakten i ecklesiastikdepartementets nuvarande lokaler, vilken var anställd av hovförvaltningen. Förvaltningen av ifrågavarande fastighet övertogs år 1910 av byggnadsstyrelsen. År 1912 erhöll Albertina Sofia Andersson ensam portvaktssysslan, för vilken hon därefter under tiden till den 1 oktober 1919 av byggnadsstyrelsen åtnjöt ersättning, bestående av fri bostad om ett rum samt kontant avlöning, till en början med 300 kronor och sedermera med 500 kronor om året. Härjämte hade Albertina Sofia Andersson inkomst av städning åt 2 eller 3 kommittéer. Från och med den 1 oktober 1919 uppbär Albertina Sofia Andersson avlöning av ecklesiastikdepartementet. Enligt kontrakt den 3 oktober 1919 utgör hennes ersättning för portvaktsbestyret kontant 500 kronor för år jämte fri bostad och två famnar björkved om året. Albertina Sofia Andersson är medellös samt på grund av sjukdom (höggradig struma samt blodbrist och hjärtbesvär) för framtiden oförmögen att försörja sig med eget arbete.

Statskontoret, som avgivit infordrat utlåtande i ärendet den 17 februari 1932, har därvid yttrat:

Av handlingarna inhämtades, att Albertina Sofia Andersson sedan 20 år haft anställning såsom portvakt i den fastighet, som alltsedan den 1 oktober 1919 disponerats till ämbetslokaler åt ecklesiastikdepartementet, och att hon den 1 oktober 1932, då fastigheten komme att avträdas till Stockholms stad, bleve entledigad från sin syssla. Under sådana förhållanden och då hon

vore gammal och av sjukdom för framtiden oförmögen att försörja sig med eget arbete samt saknade medel till sitt uppehälle, måste billigheten anses bjuda, att hon icke lämnades alldeles utan understöd från statens sida under återstående livstiden. Om pensionsbeloppet i detta fall skulle avpassas efter den jämförelsevis obetydliga ersättning, som hon åtnjöt i sin syssla, utgörande kontant 500 kronor årligen jämte fri bostad om ett rum med vedbrand, skulle högre pension knappast kunna ifrågasättas än omkring 400 kronor. För sin del ville statskontoret emellertid föreslå, att hon finge i pension erhålla ungefär vad hon nu hade i kontant avlöning eller alltså 504 kronor.

I enlighet härmed har statskontoret hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Albertina Sofia Andersson finge från och med dagen näst efter den, då hon lämnade sin syssla hos ecklesiastikdepartementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å 504 kronor.

I likhet med statskontoret finner jag billigt, att Albertina Sofia Andersson kommer i åtnjutande av pension av statsmedel efter entledigandet från den av henne nu innehavda portvaktssysslan. Statskontorets förslag ifråga om beloppet av pensionen anser jag mig ock kunna biträda. Pensionen synes böra utgå från och med månaden näst efter den, då Albertina Sofia Andersson lämnar sin anställning, samt bestridas från allmänna indragningsstaten.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att portvakten i ecklesiastikdepartementets lokal i Stockholm Albertina Sofia Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar portvaktssysslan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 504 kronor.

Jordbruksdepartementet.

9:o.

I skrivelse den 19 januari 1932 har styrelsen för lantbruksinstitutet vid Ultuna gjort framställning om utverkande av pension åt stalldrängen vid Ultuna egendom Fredrik Teodor Hjelm.

*Ang.
pension åt
stalldrängen
vid Ultuna
egendom
F. T. Hjelm.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hjelm, som är född den 11 december 1869, varit anställd såsom fodermarsk och stalldräng vid Ultuna egendom sedan år 1905; att hans avlöningsförmåner under åren 1927—1931 utgjort i medeltal för år räknat omkring 1,060 kronor kontant avlöning

jämte naturaförmåner, värderade till sammanlagt omkring 575 kronor, eller tillhopa omkring 1,635 kronor; att han fullgjort sina tjänsteåligganden med nit och plikttrohet samt fört en hedrande vandel; att han förutom en del lösöre icke äger några tillgångar; samt att hans arbetsförmåga på grund av ledgångs- och muskelreumatism i benen och ryggen är så nedsatt, att han endast till någon del kan sköta sin tjänst.

Lantbruksstyrelsen, som avgivit infordrat utlåtande i ärendet den 1 februari 1932, har därvid anfört, att då Hjelm icke lämpligen borde få kvarstå i tjänst och han på grund av sjukdom icke syntes vara i stånd att försörja sig själv och sin familj, det syntes styrelsen i betraktande av hans långa tjänstgöring billigt, att pension av allmänna medel bereddades honom.

Beträffande pensionsbeloppets storlek har lantbruksstyrelsen anfört följande:

Med hänsyn till Hjelm's ålder och tjänstår ävensom åtnjutna avlöningsförmåner föresloge lantbruksstyrelsen, att pensionen bestämdes till 760 kronor för år. Vid beräkning av detta belopp hade lantbruksstyrelsen utgått från ett pensionsunderlag av $\frac{2}{3}$ utav de sammanlagda avlöningsförmånerna, 1,635 kronor, eller 1,090 kronor. Detta belopp hade till en början, i anseende till att pensionsavgifter icke erlagts, reducerats med $\frac{1}{10}$ (110 kronor) till 980 kronor. Då emellertid för åtnjutande av full pension i regel erfordrades 35 tjänstår, men Hjelm kunde åberopa endast 27 års tjänst, hade sistnämnda belopp synts böra ytterligare minskas med $\frac{8}{35}$ därav eller till i runt tal 760 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har lantbruksstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Hjelm finge från och med månaden näst efter den, varunder han lämnade sin anställning, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 760 kronor.

Efter remiss har *statskontoret* avgivit utlåtande i ärendet den 16 februari 1932 och därvid yttrat följande:

Enligt kungörelsen den 8 april 1925 (nr 87) med grunder för pensionering av vissa icke-ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå kunde fodermarsk, som avginge efter uppnådd levnadsålder av 60 år, erhålla pension till belopp, som vid uppnådda 25 tjänstår utgjorde 720 kronor och för varje fullt tjänstår däröver höjdes med 30 kronor, dock till högst 1,200 kronor. Motsvarande pensionsbelopp för stallbetjänt vore 600 kronor med likaledes 30 kronors förhöjning för varje tjänstår utöver 25 och med ett högsta pensionsbelopp av 900 kronor. Då stalldrängen Hjelm torde vara att räkna till förmännen och närmast vara jämförlig med fodermarsk vid hingstdepå, syntes det för honom föreslagna pensionsbeloppet 760 kronor icke vara för högt tilltaget. Statskontoret ville för sin del ifrågasätta, huruvida icke pensionen för honom borde avpassas efter förenämnda grunder, i vad de avsåge pension åt fodermarsk, och alltså, då Hjelm kunde räkna 27 tjänstår, bestämmas till 780 kronor för år räknat.

Även jag anser sådana förhållanden föreligga, att pension bör utverkas åt Hjelm. Jag ber härvid även få erinra, att i en del tidigare fall, bland annat genom beslut av 1926 och 1931 års riksdagar, pension beviljats åt anställningshavare vid Ultuna egendom. Beträffande storleken av pensionen åt Hjelm förordar jag det av statskontoret föreslagna beloppet, 780 kronor. I enlighet härmed och med biträdande av vad myndigheterna i övrigt föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att stalldrängen vid Ultuna egendom Fredrik Teodor Hjelm må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 780 kronor.

Handelsdepartementet.

10:o.

I skrivelse den 28 augusti 1931 har *lotsstyrelsen*, med föranledande av en av förre arbetsförmannen Nils Fredrik Lindström hos styrelsen gjord ansökning, hemställt om beredande av pension åt Lindström.

Ang.
pension åt
förre arbets-
förmannen
N. F. Lind-
ström.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Lindström, som är född den 6 april 1863, från och med den 12 september 1888 till och med den 6 maj 1891 eller sålunda under 2 år 7 månader 24 dagar var daglönare vid flottans varv i Karlskrona; att han i egenskap av murare, förman och arbetsledare tjänstgjorde under fortifikationsbefälhavaren i Karlskrona under en tid av sammanlagt 16 år 4 månader 16 dagar under åren 1891—1898, 1900—1906 och 1909—1912; att han var anställd såsom självständig arbetsledare under fyringenjören för hus- och vattenbyggnadsärendena hos lotsstyrelsen under en tid av sammanlagt 8 år 7 månader 12 dagar under åren 1921—1931; att hans arbetsinkomst utgjort under åren 1921—1930 i medeltal omkring 3,200 kronor för år samt under år 1931, under vilket år han arbetat för lotsverkets räkning under omkring $7\frac{1}{2}$ månader, 3,378 kronor eller 450 kronor för månad; samt att Lindström härjämte enligt betings- eller kontraktsavtal åren 1900—1908 under en tid av 3 år 8 månader 15 dagar utfört vissa byggnadsarbeten för flottans varv i Karlskrona ävensom såsom entreprenör utfört liknande arbeten under åren 1907 och 1908 för Karlskrona fortifikationsförvaltning samt under åren 1914 och 1915 för dåvarande Karlskrona grenadjärregemente.

Lotsstyrelsen har till stöd för sin framställning anfört, bland annat, följande:

Med hänsyn till den av Lindström uppnådda levnadsåldern samt till den långa tid, han arbetat för statens räkning, och då han fullgjort sina åligganden på ett i allo tillfredsställande sätt, ansåge sig lotsstyrelsen böra tillstyrka, att Lindström tillerkändes ett årligt understöd, att utgå från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid lotsverket upphörde. I enlighet med de grunder, som i frågor rörande pension åt arbetarpersonal brukade tillämpas av riksdagen, ville lotsstyrelsen föreslå, att understödet åt Lindström måtte bestämmas till 1,116 kronor.

Med hänsyn till att Lindström icke vore anställd vid lotsverket på sådant sätt, att han kunde betraktas såsom befattningshavare, och då det å pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten uppförda anslaget å 15,000 kronor till beredande av understöd åt vissa förutvarande befattningshavare vid lotsverket eller deras änkor och barn i sin helhet vore behövt för det ändamål, vartill detsamma nu vore avsett, syntes understödet åt Lindström icke böra utgå från detta anslag. I stället syntes understödet böra få utgå å allmänna indragningsstaten i likhet med vad som år 1929 medgivits beträffande förre arbetsförmannen vid lotsverket P. Hultman (Kungl. Maj:ts prop. nr 17, punkt 1, och R. skr. nr 215, punkt 86).

Under återopande av vad sålunda anförts har lotsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Lindström finge från och med månaden näst efter den, varunder hans nuvarande anställning vid lotsverket upphörde, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd å 1,116 kronor.

Statskontoret, som den 15 september 1931 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har därvid anfört:

Förevarande framställning syntes välgrundad. Mot det föreslagna pensionsbeloppet, 1,116 kronor, som överensstämde med vad 1929 års riksdag under liknande omständigheter, som i detta fall föreläge, beviljat i pension åt förre arbetsförmannen vid lotsverket P. Hultman, syntes det icke vara något att erinra, liksom ej heller mot lotsstyrelsens hemställan, att pensionen måtte anvisas att utgå från allmänna indragningsstaten.

Efter remiss har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* den 28 november 1931 yttrat sig i ärendet och därvid beträffande det arbete, Lindström utfört under åren 1914 och 1915 för dåvarande Karlskrona grenadjärregementes räkning, anfört, att, då Lindström, såsom framginge av handlingarna i ärendet, vid utförandet av dessa arbeten varit entreprenör åt kronan, departementet icke ansåge sig kunna tillstyrka, att denna tid finge tillgodoräknas Lindström vid bestämmande av det pensionsbelopp, som kunde anses böra tillerkännas honom.

Marinförvaltningen, som efter remiss yttrat sig i ärendet den 22 december 1931, har därvid under hänvisning till av marinförvaltningen från befälhavande amiralen i Karlskrona infordrat utlåtande jämte därvid fogat yttrande av direktionen över flottans pensionskassa instämt i stats-

kontorets hemställan om årlig pension åt Lindström med ett belopp av 1,116 kronor.

Direktionen över flottans pensionskassa hade i sitt av marinförvaltningen åberopade yttrande anfört, bland annat, följande:

Lindströms tjänstetid såsom daglönare vid flottans varv i Karlskrona utgjorde 2 år 7 månader 24 dagar. För denna korta tjänstetid kunde han enligt gällande bestämmelser icke tillerkännas pension genom flottans pensionskassa. Emellertid syntes vissa skäl föreligga, för att Lindström bereddes pension från allmänna indragningsstaten för den tid, han varit anställd i statens tjänst. Såsom arméförvaltningens fortifikationsdepartement framhållit, syntes emellertid den tid, varunder Lindström varit entreprenör åt kronan, icke böra tillgodoräknas honom vid bestämmandet av det pensionsbelopp, som kunde anses böra tillerkännas honom.

Befälhavande amiralen i Karlskrona hade likaledes tillstyrkt utverkande av pension åt Lindström, under framhållande tillika, att den tid, Lindström varit entreprenör åt kronan, icke borde tillgodoräknas honom vid bestämmande av pensionens storlek.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår har Lindströms statsanställning icke varit fortlöpande utan avbrutits av tidsperioder, delvis av betydande längd, varunder han utfört arbete — tidvis såsom entreprenör åt kronan — under sådana förhållanden, att hänsyn därtill icke synes kunna tagas i nu förevarande sammanhang. Då emellertid Lindström, bortsett från det arbete, han under nyssnämnda tidsperioder utfört för statens räkning, under sammanlagt över 27 år varit anställd i statstjänst, vill jag icke motsätta mig, att han kommer i åtnjutande av pension av statsmedel. På grund av vad som blivit upplyst angående arten av Lindströms arbete under statsanställningen och den av honom åtnjutna avlöningen, vill jag icke heller rikta invändning mot det föreslagna pensionsbeloppet, 1,116 kronor för år. Pensionen synes böra utgå från och med månaden näst efter den, varunder Lindström lämnat sin anställning i lotsverkets tjänst, samt bestridas från allmänna indragningsstaten.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetsförmannen vid lotsverket Nils Fredrik Lindström må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnat sin anställning vid lotsverket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,116 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o)—10:o) hemställt, däri statsrådets övriga le-

damöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.